

O KRŠĆANSKOJ INICIJACIJI KAO PROCESU POSTAJANJA KRŠĆANINOM

ANTON PERANIĆ

Teologija u Rijeci
Tizianova 15
51 000 Rijeka

Primljeno:
1. 6. 2006.

Stručni rad

UDK
25

U organizaciji Vijeća biskupskih konferencija Europe¹ i Talijanske biskupske konferencije, u Rimu je, u Villa Aurelia, od 8. do 11. svibnja ove godine održan simpozij na temu »Kršćanska inicijacija kao proces postajanja kršćaninom«. Bio je to deseti simpozij biskupa zaduženih za područje kateheze, ravnatelja nacionalnih katehetskih ureda i stručnih teoretičara i profesora s ovoga područja. Simpozij su vodili nadbiskup Vicenze Cesare Nosiglia, delegat za katehezu, škole i sveučilišta Vijeća biskupskih konferencija Europe, i mons. Walter Ruspi, ravnatelj Nacionalnoga katehetskog ureda Talijanske biskupske konferencije. Na simpoziju je sudjelovalo 13 biskupa iz 12 biskupskih konferencija, zajedno s predstavnicima 26 biskupskih konferencija iz Europe i s predstavnikom Biskupske konferencije Kazahstana. Zajedno s predstavnicima Kongregacije za kler, Vijeća biskupskih konferencija Europe i Talijanske biskupske konferencije te drugim stručnjacima na simpoziju je bilo više od 80 sudionika. Iz naše domovine sudionici su bili: mons. Marin Srakić, biskup đakovački i srijemski, predsjednik Vijeća za katehizaciju Hrvatske biskupske konferencije, dr. Ivica Pažin, predstojnik Nacionalnoga katehetskog ureda Hrvatske biskupske konferencije i prof. katehetike na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu, i mr. Anton Peranić, prof. katehetike na Teologiji u Rijeci.

Sekcija za katehezu pri Vijeću biskupskih konferencija Europe od 1979. godine organizira simpozije koji obrađuju pojedine segmente katehetskoga i pastoralnoga djelovanja. Simpoziji se odvijaju po ustaljenoj shemi dijaloga između biskupa europskih biskupskih konferencija zaduženih za katehizaciju, ravnatelja nacionalnih katehetskih ureda te stručnih teoretičara i profesora za pojedina područja kateheze. Razmjenjuju se iskustva, analizira aktualno stanje i daju konstruktivni prijedlozi za poboljšanje.

Prvi simpozij održan je u Rimu od 17. do 21. lipnja 1979. na temu: »Kateheza kao itinerarij; moralni odgovor i kateheza zajednice«.

Drugi simpozij održan je u Rimu od 2. do 4. ožujka 1983. na temu: »Mladi i Crkva«.

Treći simpozij održan je u Rimu od 1. do 4. travnja 1986. na temu: »Učiti vjerovati i živjeti kao kršćani. Izazovi i prigode za katehezu u Europi«.

Četvrti simpozij održan je u Rimu od 17. do 20. travnja 1989. na temu: »Kakve zajednice potiču i podupiru zrelost u vjeri«.

¹ Vijeće biskupskih konferencija Europe sačinjavaju 34 aktualna predsjednika biskupskih konferencija europskih zemalja. Predsjednik je mons. Amédée Grab, biskup Coire. Potpredsjednici su kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački, i kardinal Cormac Murphy O'Connor, nadbiskup Westminstera. Generalni tajnik je mons. Aldo Giordano. Sjedište tajništva nalazi se u San Gallenu u Švicarskoj.

Peti simpozij održan je u Rimu od 13. do 15. travnja 1991. na temu: »Religiozni odgoj u javnim školama u Europi«.

Šesti simpozij održan je u Freisingu (Njemačka) od 13. do 16. svibnja 1993. na temu: »Kršćanstvo u Europi i posljedice za katehezu«.

Sedmi simpozij održan je u Rimu od 15. do 18. travnja 1996. na temu: »Formacija odgojitelja u vjeri u kontekstu kateheze i religioznog odgoja u školi«.

Osmi simpozij održan je u Rimu od 12. do 15. travnja 1999. na temu: »Kateheza obitelji u Europi«.

Deveti simpozij održan je u Rimu od 5. do 8. svibnja 2003. na temu: »Svećenici i kateheza u Europi«.

Ovogodišnji simpozij pripremila je Koordinacija nacionalnih katehetskih ureda, a organizirao ga je Nacionalni katehetski ured Talijanske biskupske konferencije.

Uvod u simpozij i zaključne misli dao je mons. Cesare Nosiglia. Ukupno je podneseno 14 referata i koreferata, koji su s teološkog, katehetskog, liturgijskog, eklezijskog i kulturološkog gledišta prezentirali konkretna iskustva i razmišljanja o procesu kršćanske inicijacije. Predavanja su bila usredotočena na nekoliko temeljnih postavki. Govorilo se o bitnim elementima u procesu postajanja kršćaninom; o katekumenatu s odraslima u raznovrsnim situacijama, kao što su religiozni i kulturni pluralizam (Francuska), velika gradska župa (Njemačka), ambijent u kojem su katolici manjina (Švedska); o procesu postajanja kršćaninom krštene i nekrštene djece²; o iskustvu s djecom i mladima (Portugal); o važnosti kršćanske zajednice u procesu kršćanske inicijacije (Francuska i Španjolska); o liku pratioca katekumena sa strane kršćanske zajednice (Mađarska) i

o pastoralnim zahtjevima prema župi koji proizlaze iz procesa kršćanske inicijacije (Španjolska).

Osim predavanja i rasprava, sudionici su sudjelovali u radu u skupinama koje su se formirale prema jezičnim govornim područjima.³ Za vrijeme simpozija formirana je jedna grupa na ruskom jeziku koja je obuhvatila predstavnike Istočne Europe. U grupama su se razmjenjivala iskustva iz svih dijelova Europe, pa smo tako i mi imali prigodu iznijeti svoja iskustva.

Na skupu je trebao sudjelovati i kardinal Dario Castrillon Hoyos, prefekt Kongregacije za kler, ali je bio spriječen pa je njegov pozdrav pročitao. Svakoga dana u program je bila uključena sv. misa koju je predslavio jedan od biskupa.

Zaključne misli proizašle iz rada simpozija, o kojima bi vrijedilo razmisliti i po kojima bi bilo potrebno nastaviti raditi, sažeo je nadbiskup Cesare Nosiglia:

1. Neophodno je sagledavanje kršćanske inicijacije iz raznih vidova, pogotovo teološkog, katehetskog, liturgijskog, eklezijskog i kulturološkog. Teoretsko promišljanje i životno iskustvo trebaju ići zajedno polazeći od temeljnog načela vjernosti Bogu i vjernosti čovjeku.

2. Jedan od ciljeva pastoralnog djelovanja trebao bi biti sazrijevanje u svijesti pastoralnih djelatnika i vjernika da su vjera i život po vjeri proces koji traje cijeli život. Isto tako nerazdvojno je povezani sazrijevanje u kršćanskoj vjeri i sazrijevanje u ljudskosti. Zbog toga je danas neobično važno pronaći odgovarajući jezik i

2 U Italiji je već neko vrijeme aktualan katekumenat za djecu koju roditelji, pod utjecajem događanja iz 1968. godine, nisu krstili, a sada to žele.

3 Prigodom prijave trebali smo izabrati jednu od ponuđenih skupina na talijanskom, francuskom, engleskom, španjolskom ili njemačkom jeziku.

metode u naviještanju vjere. Biblijsku poruku i liturgijske znakove koji imaju snažnu antropološku vrijednost treba približiti kulturi današnjega čovjeka.

3. Crkva – zajednica je osnovni subjekt koji daje snagu kršćanskoj inicijaciji. Zajednica koja se okuplja, koja slavi i živi po vjeri najbolji je ambijent u kojem se odvija kršćanska inicijacija. Kad kažemo zajednica, onda se prije svega misli na nezamjenjivost partikularne Crkve pod vodstvom biskupa koji je najodgovorniji za proces inicijacije. Nadalje, to je za svakoga vjernika zajednica koja se okuplja nedjeljom, tj. župna zajednica koja svake godine ponovno prolazi put vjere zajedno s katekumenima. Posebnu ulogu imaju male zajednice koje katekumena prate prije i poslije katekumenata. Odlučujuću važnost treba dati »kućnoj Crkvi«, tj. obitelji u kojoj se kroz svakodnevno iskustvo postaje kršćaninom. Obitelji treba podrška, odgoj i pomoć da može pratiti svoje članove na putu vjere.

Osim obitelji i župe (koje ostaju najvažnije u procesu kršćanske inicijacije), određenu važnost imaju i duhovni pokreti katekumenskog tipa koji nastaju na razini župe i izvan nje. Njihova važnost očituje se u njihovu misionarskom djelovanju koje privlači one koji su daleko ili na rubu tradicionalne župne pripadnosti. Tu postoji i izvjesna opasnost na eklezijalnom planu pa treba voditi računa da djelovanje pokreta bude u skladu i jedinstvu s dijecezanskim biskupom i prema njegovim smjernicama.

4. Kršćanska inicijacija ima u središtu dva subjekta koji se susreću i dijaloziraju: Isusa Krista i čovjeka. Isus susreće konkretnoga čovjeka i svakome pristupa na njemu odgovarajući način. U svojoj tradiciji Crkva se ravna po tom pedagoškom načelu pogotovo prema katekumenima. Ipak to ne znači da proces kršćanske inici-

jacije nema neke čvrste točke unutar kojih se odvijaju različiti itinerariji. Te točke su:

- prihvaćanje katekumena
- kerigma ili prvi navještaj
- kateheza inicijacije
- slavljenje sakramenata
- mistagogija u življenju kršćanske vjere i hod u vjeri sa zajednicom vjernika.

5. U procesu kršćanske inicijacije veoma važnu ulogu imaju katehisti, pratitelji koji svjedoče vjeru katekumenima. Valja voditi računa da to ne bude neki posebni »specijalisti«, već krštenici koji su zreli u vjeri, pozvani i poslani u ime zajednice da prate katekumena. Formacija tih ljudi prevažna je i predstavlja jedan od najvećih izazova za našu Crkvu.

Istaknuta je u ovom kontekstu specifična uloga i zadaća svećenika koju treba, pogotovo u nekim krajevima, dobro preispitati. Svećenik se ne bi smio svesti na pukoga organizatora i liturga prepustivši laicima cjelokupno katehetsko djelovanje, kako to biva u nekim duhovnim pokretima.

6. Jako je važno da u procesu kršćanske inicijacije do izražaja u svim etapama, a posebno u liturgijskim slavljenjima, dođe komponenta radosti. Čovjek ima potrebu za evanđeljem i svime što život ispunjava istinskom radošću. Isus Krist je naša radost i nada. Neka u nama raste čežnja da slijedimo ono što nam piše apostol Ivan u svojoj Prvoj poslanici: »Što smo vidjeli očima svojim, što razmotrimo... o Riječi, Životu ... navješćujemo i vama da i vi imate zajedništvo s nama... da radost naša bude potpuna.«

Vraćajući se iz Rima sa simpozija, obogaćeni novim poznanstvima i iskustvima, a isto tako i novim saznanjima o različitim situacijama Crkve u Europi, konstatirali

smo da smo, usprkos raznovrsnim poteškoćama i problemima, na dobrome putu. Pa i onda kad je riječ o kršćanskoj inicijaciji, bilo da je riječ o djeci i mladima, bilo da se radi o odraslima. Ugodna je spoznaja da je dobar dio zaključaka simpozija kod

nas već dijelom zaživio u programu Hrvatske biskupske konferencije »Župna kateheza u obnovi župne zajednice«, a isto tako i u provedbi različitih zaključaka sinoda Đakovačke i srijemske biskupije i Zagrebačke nadbiskupije.